

[RECENSIE]

Jos Bouveroux, *De barst in België is er altijd geweest*, Leuven, Van Halewyck, 2011, 216 pp., ISBN 9789461310590

In tien hoofdstukken geeft de auteur een goed geschreven en vaak verhelderend inzicht van de wijze waarop de barsten in België sinds 1830 steeds breder werden: de talenproblematiek, vanaf 1970 de institutionele strijd tussen unitaristen en federalisten, de doorbraak van het federalisme vanaf 1988 (door de koning beschouwd als het zwaarste jaar

uit zijn loopbaan; standpunten van de monarchie komen herhaaldelijk aan bod), vandaag (con)federalisme als laatste dam tegen separatisme. De jongste decennia gaat het om een zeer snelle evolutie. De conclusies van de auteur, een samenvatting in 16 punten, voegen nog weinig toe. Het boek werd afgesloten in mei 2011, met nog lange onderhandelingen in het vooruitzicht tot het in oktober bereikte *Vlinderakkoord*.

Hoewel het boek een aantal historische onnauwkeurigheden bevat (zoals bij de interpretatie van taalwetten vooral in hoofdstuk twee), en soms verklarende aspecten onderbelicht (zoals het waarom in de jaren zestig van de mutilatie van PVV tot Pest voor Vlaanderen), legt de auteur interessante verbanden. Analyses van de recente geschiedenis blijven delicaat. Ik deel zijn mening over de zware verantwoordelijkheid van de paars-groene, later paarse regering (1999-2007) inzake het communautaire dossier. Zo lijkt het er ook op dat de N-VA na haar grote verkiezingsoverwinning van juni 2010 in Vlaanderen (28,2%) inhoudelijk zwak was voorbereid op onderhandelingen met de PS (37,6% in Wallonië), wat zijn gevolgen had.

Terecht besteedt Bouveroux veel aandacht aan het groeiende belang van het financieel-economische dossier en de impact ervan op het Vlaamse bedrijfsleven. Reeds in 1976 publiceerde het VEV een document *Principes voor een communautair vergelijk*. Voorafgaand had haar voorzitter Vaast Leysen als bruggenbouwer gefungeerd tussen Wilfried Martens, Frans Grootjans en Hugo Schiltz met het oog op deelname van de Volksunie aan de federale regering. Volgens hem moest een echt federalisme, vooral op economisch en fiscaal vlak, worden ingevoerd. Zonder het socialistische Wallonië zou men in Vlaanderen een bedrijfsvriendelijker beleid kunnen voeren. Daarna kwam het beruchte Waalse staaldossier, de regionalisering van de vijf nationale sectoren, de eerste studies van de Leuvense economen over de grote financiële transfers en de inkomensparadox. Geleidelijk begon ook in kringen van het VEV (vanaf 2002 VOKA) de idee van een economisch separatisme binnen te dringen. In november 2005 publiceerde de Warandegroep (vooral bankiers, bedrijfsleiders, economen en journalisten) een manifest *Voor een zelfstandig Vlaanderen in Europa*. Op partijpolitiek vlak toonden vooral de rechtervleugel van de CVP, de liberalen en de N-VA zich gevoelig voor de economische radicalisering. Voorafgaand was er ook reeds een politieke versnelling vanaf 1991, de periode voor het Sint-Michielsakkoord, en daarna vanaf 2001. Bovendien kon het bedrijfsleven zich de jongste jaren gemakkelijk associëren met de N-VA, een "fatsoenlijke" Vlaams-nationalistische partij, met een "rechts economisch programma". Na de succesrijke regionale verkiezingen van 2009 stapte de N-VA in de Vlaamse regering. Haar belangrijkste ministerportefeuille vertrouwde ze toe aan Philippe Muyters, gedelegeerd bestuurder bij het VOKA sinds 2000. Zoals van oudsher gaat het dus niet alleen om Vlaanderen, maar ook om de achterliggende ideologische

en politieke invulling ervan. Het *Warandemanifest* legde tegelijkertijd de grote zwakte van het separatistische discours bloot: niet meteen een oplossing voor Brussel. Dat zou in zowat alle Vlaamse scenario's een constante blijven, een fundamenteel tekort. Datzelfde jaar 2005 zou toenmalig Waals minister-president Di Rupo het *Marshallplan* voor Wallonië lanceren, na ook vernietigende Franstalige analyses over de toestand van de Waalse economie. Na het einde van paars in 2007 begon men in Franstalig België anticiperend vorm te geven aan Plan B (twee belangrijke nota's van de PS als uitgangspunt). De machtsstrategische betekenis ervan wordt door de auteur onderschat.

[Harry Van Velthoven]
